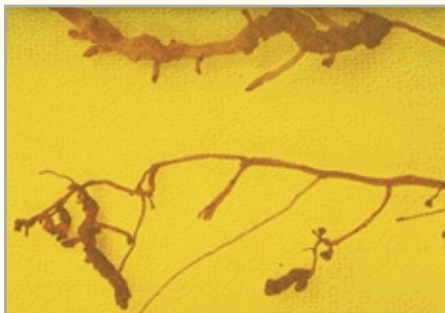

***Xiphinema* spp.**

Sztylaki

UE: I/A/I (a) 26. (*Xiphinema americanum sensu lato*);
I/A/I (a) 27. (*Xiphinema californicum*)
PL: I/A/1 A. 26. (*Xiphinema americanum sensu lato*);
I/A/1 A. 27. (*Xiphinema californicum*)

Uszkodzone korzenie winorośli (po lewej) i róży (po prawej)

System korzeniowy winorośli zredukowany w wyniku żerowania nicieni (po lewej) w porównaniu z rośliną zdrową (po prawej)

***Xiphinema* spp.**

Sztylaki

Rośliny żywicielskie: Wiele gatunków roślin zielnych i zdrewniałych, zarówno uprawnych jak i rosnących w stanie naturalnym. W Polsce sztylaki najczęściej szkód wywołują w sadownictwie (wliczając w to plantacje truskawek).

Objawy występowania: Jeśli liczebność nicieni w glebie jest niewielka, wtedy objawy porażenia mogą być niewidoczne. Przy liczniejszym występowaniu szkodników obserwuje się niedorozwój i karłowatość, a niekiedy nawet obumieranie nadziemnych części roślin. Ponadto na korzeniach porażonych roślin widoczne są małe zranienia i brunatne nekrozy, ich końce często są zgrubiałe i haczykowato powyginane, a korzenie boczne mogą ulec silnemu skróceniu. Niekiedy dochodzi do obumierania korzeni, a w wyniku uszkodzenia systemu korzeniowego może dochodzić do karłowacenia roślin. Rośliny, których korzenie zostały zaatakowane przez sztylaki mogą wykazywać różne objawy chorobowe wywołane przez wirusy przenoszone przez te nicienie. Objawy te są zróżnicowane w zależności od wirusa, lecz generalnie obserwuje się słaby wzrost i deformację oraz przebarwienia roślin, wliczając w to mozaiki, deformację organów roślinnych itp.

Biologia: Sztylaki są ektopasożytami wędrownymi. Ich osobniki młodociane i dorosłe atakują korzenie wyłącznie z zewnątrz, zmieniając co pewien czas miejsce żerowania. Dlatego najłatwiej znaleźć je w glebie. Biologia szkodników jest słabo poznana. Rozwój jednego pokolenia szkodników w zależności od gatunku trwa od roku do dwóch lat. Wiele gatunków sztylaków jest wektorami groźnych wirusów roślinnych.

Termin lustracji i pobieranie prób: Podczas lustracji upraw w sezonie wegetacyjnym oraz inspekcji przesyłek materiału roślinnego należy zwracać uwagę na rośliny wykazujące zahamowanie wzrostu i rozwoju oraz objawy uszkodzeń systemu korzeniowego. Rośliny podejrzane o porażenie należy wykopać, jeśli jest to możliwe, zwracając uwagę na występowanie na korzeniach objawów porażenia przez sztylaki. W przypadku wystąpienia wspomnianych objawów należy pobrać glebę z okolic bryły korzeniowej porażonych roślin. Ponadto na gruntach, gdzie mają być założone plantacje szkółkarskie materiału elitarnego i kwalifikowanego z rodzaju *Prunus*, *Rubus* i *Fragaria*, należy przed sadzeniem roślin (najlepiej na jesieni) pobrać próby gleby w celu przebadania jej na obecność sztylaków. Pobrany materiał roślinny oraz glebę należy odpowiednio zapakować i jak najszybciej przekazać do badań laboratoryjnych.